

فرهنگ صلح

در ایران و جهان

مژگان دستوری

با همکاری افسانه قره داغی و اکرم امینی

سشناسه	- ۱۳۴۶:
عنوان و نام پدیدآور	فرهنگ صلح در ایران و جهان/ مژگان دستوری، همکاران انسانه قره‌داغی، اکرم امینایی.
مشخصات نشر	: تهران: منشور صلح، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری	: ۳۶۰ ص.
شابک	۹۷۸-۶۲۲-۹۹۷۵۱-۶-۹
وضعیت فهرست نویسی	فیبا
موضوع	: صلح گرایی
موضوع	Pacifism :
موضوع	: صلح
موضوع	Peace :
موضوع	: صلح — ایران
موضوع	Peace -- Iran :
موضوع	: صلح گرایی — ایران
موضوع	Pacifism -- Iran :
موضوع	: جنبش‌های طرفدار صلح
موضوع	Peace movements :
موضوع	: حقوق بشر — ایران
موضوع	Human rights -- Iran :
موضوع	: حقوق بشر
موضوع	Human rights :
شناخته افزوده	- قره‌داغی، انسانه، ۱۳۶۱
شناخته افزوده	- امینایی، اکرم، ۱۳۳۶
رده بندي کنگره	JZ۵۵۷۴/۵۵۴۷:
رده بندي دیوبی	۳۲۷/۱۷۲
شماره کتابشناسی ملی	۵۴۸۷۳۳۷

شناسنامه

فرهنگ صلح در ایران و جهان
نگارش: مژگان دستوری، با همکاری انسانه قره‌داغی و اکرم امینایی
همکاران: انسانه قره‌داغی، اکرم امینایی
ناشر: منشور صلح
صفحه آرا: سعید شرافتی
طراح جلد: عاطفه عامری (برگرفته از سایت peaceposters.obrelincollegelibrary.org)
قطع: رقمه
تعداد صفحه: ۳۶۰
چاپ اول: ۱۳۹۸
شمارگان: ۵۰۰
قیمت: ۴۸۰۰۰ ریال

۱۰۴	بنیاد جوانه‌های صلح
۱۰۶	گروه سفیران سیمرغ صلح
۱۰۷	بنیاد توسعه صلح و مهربانی‌های کوچک
۱۱۳	خانه سربازان صلح ایران
۱۱۵	مرکز مطالعات و برنامه‌ریزی شهر تهران (اداره سلامت شهرداری)
۱۱۹	اداره کل امور بانوان (شهرداری تهران)
۱۲۴	معاونت آموزشی و اجتماعی شهرداری
۱۲۷	گروه ارتباطات صلح انجمن علمی مطالعات فرهنگی و ارتباطات
۱۳۰	گروه جامعه شناسی صلح انجمن جامعه شناسی دانشگاه تهران
۱۳۲	انجمن علمی مطالعات صلح ایران
۱۳۵	کانون صلح معاونت فرهنگی دانشگاه شیراز
۱۳۶	انجمن مطالعات بین‌الملل صلح افغانستان
۱۳۷	مرکز بین‌المللی مطالعات صلح
۱۳۸	مؤسسه صلح و ادیان قم
۱۴۱	مؤسسه صلح ایران
۱۴۳	مرکز پژوهشی مجذ شیراز
۱۴۴	مؤسسه پژوهشی انتشاراتی منتشر فرهنگ صلح
۱۴۶	مرکز بین‌المللی توسعه صلح، فرهنگ و عقایدیت
۱۴۹	مرکز بین‌المللی عدالت برای صلح
۱۵۰	مجمع درستی جوانان جهان اسلام
۱۵۲	انجمن ایرانی روابط بین‌الملل
۱۵۳	گروه مجازی تعامل برای صلح
۱۵۳	گروه مجازی صلح
۱۵۳	گروه مجازی جامعه‌شناسی صلح
۱۰۵	کanal صلح سبز
۱۰۶	کanal صلح سبز (وابسته به دانشگاه امیرکبیر)
۱۰۶	دفتر مطالعات سیاسی و بین‌المللی وزارت امور خارجه

فصل سوم: حقوق بشر

۱۰۹	شبکه یاری کودکان کار و خیابان
۱۰۹	کانون فرهنگی حمایتی کودکان کار (خانه کودکان کوشان)
۱۶۳	سازمان دفاع از قریانیان خشونت
۱۶۷	انجمن حمایت از حقوق کودک
۱۷۴	انجمن حمایت از دیرآموزان خورشید
۱۸۴	گروه احیای ارزش‌ها
۱۸۶	کمیسیون حقوق بشر اسلامی
۱۸۷	مرجع ملی کنوانسیون حقوق کودک
۱۹۲	دانشگاه مقید
۱۹۶	انجمن حمایت از حقوق زنان
۱۹۸	جامعه معلولین ایران
۱۹۹	

بود. نمایش باور به پاکی و صلح درون که در قالب پوششی سفید و پاکیزه ظهر می‌یابد. در واقع رنگ سفید و قداست و معنویت آن زبان مشترک تمامی انسان‌هاست که صلح را تداعی می‌کند.

محدودیت‌های موجود در این زمینه بیش از هرچیز به ناشناختگی این بعد از صلح یعنی صلح درون میان عموم باز می‌گردد. اگرچه بسیاری از فعالیت‌هایی که در قالب جلسات مولانا خوانی (که در آن مرجعیت موضوع مولاناست) نیز بر ابعاد عرفانی و معنوی تأکید می‌شود اما انسجام ابعاد روحی و معنوی با دنیای بیرونی و موضوع محوری صلح در آنها، نظریه منسجمی را به دست نمی‌دهد. در حالی که در گروه حاضر مرجعیت الهی و توجه به ائمه هدی در مرکزیت برنامه‌های است و از این منظر گروه سفیران سیمرغ صلح در مقایسه با گروه‌های مشابه کمتر شناخته شده هستند.

از فرصت‌هایی که این گروه در فعالیت‌های خود با آن روپرتوست می‌توان به پیوندی اشاره کرد که محتوای این فعالیت‌ها با زمینه‌های فرهنگ مذهبی - ایرانی و همچنین ارزش‌های انسانی دارد. همین امر سبب می‌شود تا بر خلاف فعالیت در سایر ابعاد مرتبط با فرهنگ صلح، اقدامات در این زمینه مورد استقبال نهادهای دولتی واقع شده و همکاری‌های لازم با آنها به عمل آید.

بنیاد توسعه صلح و مهربانی‌های کوچک

اولین بارقه‌های انگیزشی برای تشکیل و فعالیت این بنیاد در مراسم سالگرد بمبان شیمیایی سردشت در سال ۱۳۷۸ توسط یکی از اعضای کمیسیون فرهنگی اجتماعی شورای شهر بوجود آمد (در حالی که ۱۲ سال از فاجعه این بمبان یعنی ۶ تیر ۱۳۶۶ می‌گذشت) و پس از آن وی در مقام مشاور و مدیر یک مرکز مشاوره،

فعالیت صلح محور خود را در قالب موضوع «صلح با خود» به عنوان مقدمه‌ای برای «صلح با دیگران» ادامه داد. وی با تشریک مساعی جمعی دیگر، با راه‌اندازی دانشگاه سردشت و سپس ریاست این دانشگاه، در سال ۱۳۸۸ با بهره‌گیری از ظرفیت سه شهر آسیب‌دیده «سردشت و حلبچه و هیروشیما»، «تعامل دانشگاهی صلح محور» را در قالب نشست با مسئولان آموزش عالی اقلیم و نیز دانشگاه‌های سلیمانیه و حلبچه به معاونت بین‌الملل دانشگاه آزاد پیشنهاد داد.

پس از آن با طرح موضوع «صلح با طبیعت» پروژه‌های همچون، «اولین کلاس سبز ایران»، «اولین چهارشنبه سبز»، «چالش جهانی بلوط» و... به اجرا درآمد. از شهریور ۱۳۹۴ با «کمپین مهربانی‌های کوچک» به استقبال «آموزشگاه مهربانی»، «کاروان صلح و مهربانی»، «مدرسه بی‌دیوار صلح و مهربانی» و در نهایت «القبای صلح و مهربانی» که فرصت درخور توجهی برای ارتقای دانش معلمان و مریبان و آموزش مبانی فرهنگ صلح بوده، را به «بنیاد صلح و مهربانی‌های کوچک» در سال ۱۳۹۴ پیوند زده و اینک در قالب آن، فعالیت‌های خود را دنبال می‌کند. این بنیاد برای مجموعه همراهان و همدلان خود در کمپین و بنیاد نیز، همواره بر نوع نگاه مثبت‌اندیشانه و نیز چشمان نافذ و رصدگر مهربانی و نیکی تأکید داشته است و ضمن همکاری با نهادهایی همچون: دانشگاه آزاد اسلامی سردشت - کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، جمعیت امام علی(ع)، جماعت دعوت و اصلاح، انجمن دفاع از حقوق مصدومین شیمیایی سردست، انجمن دفاع از مصدومین حلبچه، موزه صلح تهران، حزب همبستکی دانش‌آموختگان ایران، بنیاد جوانه‌های صلح، کانون گفت‌و‌گو، سازمان حفاظت از محیط‌زیست، انجمن حامیان جامعه مدنی (حجم)، مرکز گفتمان صلح، مؤسسه رحمان، برنامه سرزمین ما (شبکه یک سیما)، انجمن سواد رسانه‌ای ایران (تأسیس و دبیری

کارگروه سواد رسانه‌ای و مسئولیت اجتماعی)، انجمن مدیران ایران، انجمن مدیران استراتژیک ایران، شورای اسلامی شهر سرداشت، دانشگاه‌های سلیمانیه و حلبچه اقلیم کردستان عراق، ترینینگ آکادمی و مشارکت در برنامه‌های مروج فرهنگ صلح برای عموم مردم، مسئولان، کودکان، سمن‌ها، انجمن‌ها و سازمان‌های بین‌المللی در عمل سعی کرده است الگوی عملی فرهنگ صلح باشد. تربیت گزارشگران مهربانی خود، بخشی از مدرسه آموزشی برای آنها بوده که قرار بود انتقال دهنده مفاهیم صلح و مهربانی باشند.

این بنیاد تمام تلاش خود را کرده است که فارغ از مزبندی‌ها، اهداف «صلح محور» و «مهرورزانه» و «مهربان‌شناسانه» را پیش برده در صورت لزوم به تبعیض مثبت، از جمله نگاشتن در باره حقوق پناهندگان، پرهیز از جنگ، حفظ حرمت و حقوق کودکان بهویژه حق بازی و کودکی و... بیشتر تمرکز کند و گاهانیز برنامه‌های کاری و آموزشی بنیاد روی کودکان متتمرکز شده از جمله در «جشنواره ترانه صلح کودکان سرداشت» که با مشارکت جمعیت امام علی(ع) در تیر ماه سال ۹۶ در تهران برگزار شد و همچنین «کاروان صلح و مهربانی» و «لالایی کودکان جنگ برای صلح»، «تابوت جنگ» و «گهواره صلح»...

این بنیاد طی این مدت با تلاش برای تأسیس انجمن‌ها، کانون‌ها و سمن‌های مختلف به ترویج و توسعه فرهنگ صلح یاری رسانده است از قبیل:

- «انجمن ندای فرهنگیان»؛ مشارکت معنوی در تأسیس و مدیریت انجمن دفاع از حقوق مصدومین شیمیایی سرداشت؛ انجمن سبز؛ انجمن بالویزانی ژینگه؛
- مرکز روان‌شناسی و مشاوره بایس (اولین در شهرستان) و کار روی صلح با خود و دیگران و نیز ارائه خدمات رایگان به جانبازان بهویژه در ایام خاص چون سالیادها؛

۱۱۰ نزهت صلح در ایران و جهان

همچنین ایجاد پایگاه‌های اینترنتی چون وبلاگ: www.goliyas.blog؛ شبکه های اجتماعی شبکه هقالانی www.balvezan.ir و سایت fa.com ظاشتی (دوستداران صلح)؛ شبکه فعالان مدنی سردشت (با ۸ کارگروه) الفبای شهروندی؛ جهانشهر اسوه‌های شهروندی؛ کمپین مهربانی‌های کوچک (شناسی و تجلیل از مهربانان ایران و خارج از ایران)؛ چالش مهربانی، بالویزانی ژینگه (سفیران طبیعت)؛ هر شهر یک روستا (امداد زلزله کرمانشاه)؛ زلزله مهربانی (تأسیس کمپ مهربانی در یکی از روستاهای منطقه زلزله‌زده و ۶۰ روز امداد حضوری)؛ الفبای صلح و مهربانی؛ بنیاد توسعه صلح و مهربانی علاوه بر اقدامات فوق ایده‌پردازی و اجرای ایده‌هایی چون:

- تابوت جنگ،

- تابوت ترقه و مواد منفجره و تشییع جنازه ترقه‌ها،

- گهواره صلح،

- زنگ مهربانی،

- زنگ صلح،

- مدرسه بی‌حصار، بی‌دیوار و رو باز یا خیابانی صلح و مهربانی،

- کلاس سبز،

- آموزشگاه مهربانی،

- چهارشنبه سبز،

- لاستیک دوزای دیروز، گلدان سبز امروز،

- ترانه صلح سردشت،

- جوانه صلح بلوط،

- بذر صلح، و...

این بنیاد در بخشی دیگر از فعالیت‌های خود با مشارکت در رویدادهای فرهنگی مانند جشنواره‌ها و سمینارها و کنفرانس‌های ملی و حتی بین‌المللی به اقدامات زیر مبادرت نموده است.

- انتشار کتابچه پیام صلح کودکان سردشتی به کودکان هیروشیما و حلبچه در سال ۸۸ با همکاری دانشگاه آزاد اسلامی،

- مشارکت در جشنواره ترانه صلح با همکاری جمعیت امام علی(ع) در تیر ۹۶ ماه سال در تهران،

- مشارکت در نشست ترانه صلح با حزب همبستگی دانش آموختگان ایران در تیر ماه سال ۹۷ در تهران،

- اجرای طرح بلوط برای صلح با همکاری انجمن‌های اقليم کردستان و ۱۰۰ نخبه آن و نیز مونومنت حلبچه و غرس نهال صلح،

- ارائه پیشنهاد، ایجاد و پذیرش مسئولیت کارگروه سواد رسانه‌ای و مسئولیت اجتماعی انجمن سواد رسانه‌ای ایران،

چشم‌انداز برنامه‌های آتی این بنیاد عبارتند از: - دامنه‌دار کردن و غنابخشی به فعالیت‌های صلح گسترانه و مهرورزانه، - شناسایی صلح گستران جهانی و مهرورزان بزرگ و اسوه، - گسترش دامنه ارتباط و تعامل با سازمان‌های غیردولتی و دولتی و نهادهای مرتبط با صلح و مهربانی در جغرافیای ملی، منطقه‌ای و جهانی، و تکمیل ۵ کتاب با عنوانین مرتبط که در دست تالیف و چاپ است.

محدودیت‌ها و فرصت‌ها: این نهاد در بخش مربوط به فرصت‌ها به موارد

زیر اشاره کرده است:

- فرصت‌های بسیاری از فعالیت در حوزه صلح و مهربانی قابل دستیابی است

که یک از هزارش، آشنایی با فعالان این حوزه و نیز شناسایی مهربانان و صلح گستان ایران و جهان است. به علاوه، به ازای هر اقدام صلح محور و مهروزانه، ذهن وسعت یافته و قلب اقیانوسی تر و ظرفیت‌های پذیرش دیگری بیشتر می‌شود. بکر بودن و حاصلخیزی روح و ذهن کودکان و امکان رشد و تعالی بر وفق مراد را فراهم می‌سازد، ضمن آن‌که جامعه نیز بیشتر علاقه دارد پیام صلح را از زبان کودکان دریافت کند.

این بنیاد در همکاری‌های گوناگون با سازمان‌ها و نهادهای مختلف و مشارکت در برنامه‌های گوناگون، آن‌ها را عاملی در جهت ارتقای سطح تعاملات و ارتباطاتی دانسته که به شناخته شدن مجموعه و ظرفیت‌های آن متنه شده است. در خصوص محدودیت‌های نیز به موارد زیر اشاره شده است:

- محدودیت همواره برای هر فعالیتی غیر قابل اجتناب است که از جمله آن:
- محدودیت و محصوریت در فضای بسته سیاسی، جغرافیایی و کمبود منابع معنوی، مادی و انسانی،
- ممنوعیت طرح واقعیت‌ها و پشت پرده‌های جنگ و زیرپوست شهر و کشور،

- بعد مسافت، فاصله از مرکز و سختی سفر و کار با کودکان در مناطق دور و آموزش و ترویج در جهت ارتقای دانش معلمان و دانش‌آموزان، - کمبودن بسترها قانونی وضعیت در پوشش بیمه‌ای و نیز بروکراسی دست و پاگیر - دگم‌اندیشی برخی مسئولان و موانع بروکراسی و اداری به ویژه در سیستم‌های آموزش و پرورش عمومی و آموزش عالی که توجه حداقلی به این مفاهیم نکرده و همواره مانع اجرای ایده‌های بنیاد بوده‌اند؛ اما خوشبختانه بنیاد کمتر در حصار بروکراسی خود را محصور کرده و همواره راهی برای خروج از بن بست‌ها یافته

یا بهتر است بگوییم ساخته به نحوی که اگر در فضای واقعی مجالی برای پیشبرد طرح‌های آموزشی نبوده با استفاده از فضای مجازی این نقل و انتقال، هم مفرونه به صرفه و هم پرداشتاورد بوده است.

خانه سربازان صلح ایران

این مرکز یک سازمان مردم نهاد است که در سال ۱۹۹۳ با همکاری چند نفر از فرماندهان ارتش جمهوری اسلامی ایران و سپاه پاسداران در دوران جنگ تحمیلی و با حضور تعدادی از کهنه سربازان دوران جنگ شروع به فعالیت کرد. از جمله فعالیت‌های آن عبارتند از:

- برگزاری نخستین کنگره سربازان صلح ایران در آذرماه ۱۳۹۴ با دعوت و تجلیل از دکتر محمدجواد ظریف (وزیر امورخارجه وقت)، دکتر اکبر صالحی رئیس سازمان انرژی اتمی و دکتر علی ربیعی وزیر محترم تعاون، کار و رفاه اجتماعی به عنوان اسطوره‌های صلح و دوستی و دعوت و تجلیل از امیر سرتیپ احمد دادبین فرمانده پیشین نیروی زمینی، امیر سرتیپ حبیب بقایی فرمانده پیشین نیروی هوایی، سردار قاسم سلیمانی فرمانده سپاه قدس و سردار مرتضی قربانی به عنوان اسطوره‌های دفاع و مقاومت،

- برگزاری دومین کنگره سربازان صلح ایران با تقدیر از کهنه سربازان کارآفرین جنگ تحمیلی (تجلیل از ۱۲ کهنه سرباز کارآفرین که هر کدام بیش از ۱۰۰۰ فرصت شغلی فراهم کردند)،

- برگزاری مراسم تکریم شهدای سرباز در دوران دفاع مقدس در بیش از ۱۱ استان کشور در سال‌های ۹۴ و ۹۵

- طراحی و تدوین زیرساخت‌های لازم برای خدمات رسانی به خصوص